

ISSN 0556-1590



ПРИВРЕДНИ САВЕТНИК

ЧАСОПИС ЗА РАЧУНОВОДСТВО И ПОСЛОВНЕ ФИНАНСИЈЕ



19

Београд - 2024

БЕСПЛАТАН СЕМИНАР ЗА ПРЕТПЛАТНИКЕ У САЛИ ОБРАЗОВНОГ ЦЕНТРА И ПРЕКО ПЛАТФОРМЕ ZOOM

ОДГОВОРИ НА АКТУЕЛНА ПИТАЊА У ВЕЗИ СА ЕВИДЕНТИРАЊЕМ ОБРАЧУНАТОГ И ПРЕТХОДНОГ ПОРЕЗА У СЕФ, ЕЛЕКТРОНСКИМ ФАКТУРИСАЊЕМ, ПРИМЕНОМ ПРОПИСА О ПДВ И ФИСКАЛИЗАЦИЈОМ

Због великог броја питања која последњих дана добијамо преко кол центра и нашег тикетинг система у вези са применом измењених одредби Правилника о електронском фактурисању, Правилника о ПДВ, прописа о фискализацији и сл., одлучили смо да одржимо посебан, за претплатнике бесплатан семинар на којем ћемо само одговорати на питања у вези са применом ових прописа.

На семинару неће бити уобичајеног предавања, већ ћемо, након краћег уводног излагања о актуелним новинама, одговорати на постављена питања.

Питања се постављају преко онлајн форме која се налази на сајту www.privsav.rs, у делу за претплатнике. Да би се питање поставило потребно је одговорити на сва питања у анкети за оцењивање услуга Привредног саветника.

Питања на која ћемо на семинару дати одговоре треба поставити најкасније до петка, 25. октобра 2024. године, до 12 часова.

ПРОГРАМ СЕМИНАРА – ОДГОВОРИ НА ПИТАЊА ИЗ СЛЕДЕЋИХ ОБЛАСТИ:

- Евидентирање претходног пореза у СЕФ
- Евидентирање обрачунатог пореза у СЕФ у Појединачној и Збирној евиденцији
- Издавање и сторнирање електронских фактура преко СЕФ
- Примена нових правила исказивања података у Обрасцу ПОПДВ у вези са примљеним и датим авансима, сторнираним рачунима и остале новине у вези са ПДВ
- Остале пореске актуелности

На питања одговарају: др Милан Неговановић, Горан Лазовић и Иван Антић

Сала образовног центра и преко интернет
платформе Zoom

29. октобар 2024. године

Почетак у 9,00 часова

За све активне претплатнике Привредног саветника учешће на семинару је бесплатно.

Лица која нису претплатници семинару могу присуствовати под условом да се претплате за IV квартал ове године. Ова лица ће моћи да користе услуге Привредног саветника до краја године (телефонске консултације, писмени одговори преко тикетинг система), а добиће и све бројеве часописа од броја 15/2024.

Пријављивање се врши попуњавањем и слањем пријаве на сајту www.privsav.rs, у оквиру секције **еПродавница – Семинари**.

Приликом пријављивања полазник треба да изабере да ли семинару жели да присуствује у сали образовног центра или онлајн преко платформе Zoom.

Сала Образовног центра Привредног саветника налази се у Булевару краља Александра, бр. 86 на V спрату.

Детаљне информације у вези са пријављивањем, плаћањем и осталим можете добити на тел: **011/3209-645** или путем мејла nenad.stokovic@privsav.rs.

РЕДАКЦИЈА: Иван Антић, Снежана Антић, др Петар Бабић, Весна Боровић, Никола Јеринић, Данијела Крајић Дамјановић, Горан Лазовић, др Милан Неговановић, Тијана Павловић и Душан Поповић

ИЗДАВАЧ: ПРИВРЕДНИ САВЕТНИК, д.о.о., Београд, Булевар краља Александра бр. 86
Поштански фах 504.

Текући рачуни: 205-5686-05, 170-900-30, 160-186875-14 и 220-135317-86

СЛУЖБА ОБЈАШЊЕЊА ПРОПИСА, тел.: 011-3209-600

СЛУЖБА ПРЕТПЛАТЕ, тел. 011-3209-630, e-mail: pretplataps@privsav.rs

ТЕХНИЧКА ПОДРШКА, тел. 011-3209-650, e-mail: onlinepodrska@privsav.rs

УРЕДНИК ПЕРИОДИЧНИХ ПУБЛИКАЦИЈА

Горан Лазовић, тел. 32-09-620

ЛЕКТОР

Саво Пешут

ОДГОВОРНИ УРЕДНИК

Иван Антић, тел. 32-09-667, e-mail: privrednis@privsav.rs

Адреса сајта на Интернету: www.privsav.rs

САДРЖАЈ:

Стр.

АКТУЕЛНОСТИ И НОВИ ПРОПИСИ

Објављена су подзаконска акта у вези са применом Закона о управљању привредним друштвима која су у власништву Републике Србије (три уредбе и једна одлука)

– Никола Јеринић	5
1. Уредба о утврђивању листе друштава капитала и мањинских друштава капитала	5
2. Уредба о критеријумима за избор правне форме друштва капитала	6
3. Уредба о додатним условима за именовање и поступку именовања органа друштва капитала, као и поступку о спровођењу јавног конкурса за директора	6
4. Одлука о Кодексу корпоративног управљања друштава капитала	9

ПОРЕЗ НА ДОДАТУ ВРЕДНОСТ

(Не)искаживање података у Обрасцу ПОПДВ – др Петар Бабић	10
--	----

СПОЉНОТРГОВИНСКО И ДЕВИЗНО ПОСЛОВАЊЕ

Огранак резидентног привредног друштва у иностранству из угла примене девизних, спољнотрговинских, рачуноводствених и пореских прописа – Тијана Павловић и Весна Боровић

Увод	21
1. Оснивање огранка у иностранству	21
2. Капитални и текући послови	22
3. Отварање рачуна за пословање огранка у иностранству	23
4. Обављање платног промета са огранком у иностранству	24
5. Извештавање Народне банке Србије по пословима огранка у иностранству	24
6. Рачуноводствени аспекти пословања огранка домаћег привредног друштва у иностранству	25
7. ПДВ на промет добара и услуга огранка са местом пословања у иностранству	36
8. Порез на добит огранка са местом пословања у иностранству	38

Пребијање дуговања и потраживања по основу спољнотрговинског промета робе и услуга – Тијана Павловић	40
1. Основне карактеристике садржаја Уредбе	41
2. Предмет и врсте пребијања дуговања и потраживања	41
3. Билатерално пребијање дуговања и потраживања	42
4. Интракорпоративно пребијање дуговања и потраживања	44
5. Пребијање дуговања и потраживања на основу међународних уговора	45
Пребијање дуговања и потраживања по основу кредитних послова са иностранством у девизама – Тијана Павловић	46
1. Предмет пребијања дуговања и потраживања	46
2. Услови и начин пребијања дуговања и потраживања	47
Када није дозвољено пребијање?	48
3. Извештавање НБС и чување документације о пребијању	48
4. Казне за непоштовање прописа о пребијању	49
Питања и одговори из девизног и спољнотрговинског пословања – Тијана Павловић	50
1. Резидентна банка може да одобри кредит нерезиденту	50
2. Плаћање другом нерезиденту по капиталном послу	50
3. Реекспортни посао са физичким лицима	51
4. У случају када је аванс за извоз робе наплаћен од нерезидентног физичког лица, та роба се може испоручити нерезидентном правном лицу	51
5. Рефундација трошкова које плаћа страном лице не сматра се спољнотрговинским прометом	52
6. Додатно фактурисање трошкова превоза приликом извоза купцу у иностранство условљено је применом паритета INCOTERMS	52

ПОРЕЗ НА ДОБИТ

Питања и одговори у вези са порезом на добит – Душан Поповић и мр Дејан Дабетић	53
1. Примена УИДО у случају исплате накнаде за консултантске услуге нерезидентном повезаном правном лицу	53
2. Књижење и признавање у Пореском билансу трошкова плаћених Мета и Google ентитетима на основу потврде о плаћању	54
3. Утврђивање набавне цене непокретности набављене пре 2004. године за потребе обрачуна капиталног добитка	54
4. (Не)обавезност утврђивања капиталног добитка у ситуацији када домаће привредно друштво врши продају удела које поседује у привредном друштву из Црне Горе	55

СIP - Каталогизација у публикацији
 Народна библиотека Србије, Београд
 658+657

ПРИВРЕДНИ саветник : часопис за рачуноводство
 и пословне финансије / одговорни уредник Иван Антић

. - Год. 1, бр. 1 (1952)- . - Београд : Привредни саветник, 1952- (Београд : Birograf Comp). - 28 cm

Доступно и на: <https://www.privsav.rs/casopisi/privredni-savetnik/>. - Петнаестодневно. - Друго издање на другом медијуму:
 Привредни саветник (CD-ROM) = ISSN 1821-1623

ISSN 0556-1590 = Привредни саветник
 COBISS.SR-ID 1640064

5. Опорезивање ауторских накнада (уступање права телевизијског преноса утакмица Европског првенства у фудбалу 2024. године) -----	55
Случај у којем се ауторска накнада (по основу уступања права телевизијског преноса утакмица са Светског првенства у фудбалу) исплаћује међународној спортској организацији (у конкретном случају, УЕФИ) -----	57

ЗАПОШЉАВАЊЕ СТРАНАЦА

Питања и одговори у вези са прописима о запошљавању странаца – Никола Јеринић --	59
1. Пријава странца на обавезно социјално осигурање може да се изврши на основу добијене потврде о започетом процесу издавања картице јединствене дозволе -----	59
2. Да ли је послодавац дужан да обавести државне органе о престанку радног односа запосленог странца коме је издата радна дозвола, односно јединствена дозвола -----	59
3. Прецизирање периода доласка и периода одласка у позивном писму -----	60
4. Најранији датум када се може аплицирати за визу Д пре планираног доласка странца у Републику Србију -----	60
5. Пољопривредно газдинство и запошљавање странаца -----	60
6. Могућност допуне захтева за јединствену дозволу, односно за визу Д тестом тржишта рада ----	61
7. Послови монтаже армирано бетонске конструкције на градилишту спадају у редовне грађевинске послове и не могу се подвести под изузетак од прибављања јединствене дозволе у смислу члана 3. Закона о запошљавању странаца -----	61

БОЛОВАЊЕ И ПОРОДИЉСКО ОДСУСТВО

Питања и одговори из области боловања и породилског одсуства – Весна Боровић ----	62
1. Начин уплате пореза и доприноса код паушално опорезоване предузетнице за време боловања због одржавања трудноће -----	62
2. Шифре врста примања приликом исплате накнаде за боловање предузетници на личној заради --	63
3. Почетак трудничког боловања за друго дете када је трудноћа наступила у току породилског одсуства са првим дететом -----	63
4. Утврђивање основа за накнаду зараде за боловање ради неге детета до три године у случају када је запослена претходно била на породилском одсуству -----	64
5. Висина накнаде зараде за боловање због неге повређеног члана уже породице по оцени другостепене лекарске комисије -----	64

ЗАКОН О ПРИВРЕДНИМ ДРУШТВИМА

Питања и одговори у вези са Законом о привредним друштвима – Јелица Трнинић Шишовић -----	66
1. Закон о привредним друштвима не прописује поништај уговора о преносу удела због неблагодарности, при чему друштво може тужбом коју подноси надлежном суду захтевати искључење члана друштва, из разлога одређених оснивачким актом или из других оправданих разлога -----	66
2. Члану друштва је пре уношења неновчаног улога у друштво остављена могућност да сам одреди реалну вредност неновчаног улога или да процену вредности одреди судски вештак, ревизор или друго стручно лице из члана 51. Закона о привредним друштвима ----	67
3. Када је реч о емисији корпоративних обвезница, само је Скупштина друштва надлежна за доношење одлуке о емисији, односно емисионој цени корпоративних обвезница.-----	68
4. Уговор о приступању новог члана друштву закључује се између друштва и новог члана друштва који приступа истом, при чему овај уговор потписује лице које приступа друштву (и уноси нови улог) и лице овлашћено одлуком скупштине друштва којом се одобрава приступање новог члана друштву-----	69
5. Поред Закона о привредним друштвима, огранак страног привредног друштва може се посматрати у статусном, процесном и у смислу посебних закона (Закон о парничном поступку, Закон о девизном пословању и сл.)-----	69

НАКНАДЕ ЗА КОРИШЋЕЊЕ ЈАВНИХ ДОБАРА

Питања и одговори у вези са прописима о накнадама за коришћење јавних добара – Весна Ђорђевић -----	72
1. Накнаде за коришћење јавне површине, по основу заузећа јавне површине за делове и опрему електродистрибутивног и телекомуникационог система -----	72
2. Уређаји за климатизацију намењени за уградњу у товарне делове приколица теретних возила, као производи који након употребе постају посебни токови отпада -----	73
3. Накнада за паковање ринфузног материјала трећем лицу, који након употребе постаје амбалажни отпад -----	73
4. Утврђивање накнаде за промену намене пољопривредног земљишта -----	74
5. Плаћање накнаде за посету заштићеном подручју -----	74

БУЏЕТСКИ КОРИСНИЦИ

Измене и допуне Закона о буџету Републике Србије за 2024. годину – Ребаланс буџета – Весна Боровић -----	76
Донет је Правилник о начину и поступку учитавања података у обједињени рачуноводствени информациони систем – Весна Боровић -----	80

КРАТКЕ ИНФОРМАЦИЈЕ

Кратке информације – Весна Боровић и мр Дејан Даветић -----	81
1. Донета је Одлука о измени Одлуке о облику, садржини и начину коришћења образаца платних налога за извршење платних трансакција у динарима -----	81
2. Донети су подзаконски прописи за примену Закона о безбедности и здрављу на раду -----	82
3. Потврде о резидентности Белорусије и Француске издају се у папирној и у електронској форми --	82

МИШЉЕЊА НАДЛЕЖНИХ ОРГАНА

Мишљења надлежних органа у вези са применом прописа -----	83
Порези на имовину -----	83
Порески поступак и пореска администрација -----	85

АКТУЕЛНИ ПОДАЦИ

Актуелни подаци – Весна Боровић -----	87
--	----

ОБЈАВЉЕНА СУ ПОДЗАКОНСКА АКТА У ВЕЗИ СА ПРИМЕНОМ ЗАКОНА О УПРАВЉАЊУ ПРИВРЕДНИМ ДРУШТВИМА КОЈА СУ У ВЛАСНИШТВУ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ (ТРИ УРЕДБЕ И ЈЕДНА ОДЛУКА)

У вези са применом Закона о управљању привредним друштвима која су у власништву Републике Србије („Службени гласник РС“, бр. 76/23 – у даљем тексту: Закон) о којем смо детаљно писали у ПС 17/23, објављена су подзаконска акта у „Службеном гласнику РС“, бр. 77 од 20. септембра 2024. године.

Објављене су три уредбе и једна одлука, и то:

– Уредба о утврђивању листе друштава капитала и мањинских друштава капитала;

– Уредба о критеријумима за избор правне форме друштва капитала;

– Уредба о додатним условима за именовање и поступку именовања органа друштва капитала, као и поступку о спровођењу јавног конкурса за директора, и

– Одлука о Кодексу корпоративног управљања друштава капитала.

У наставку текста указаћемо на најважније одредбе ових уредби и одлуке.

1. Уредба о утврђивању листе друштава капитала и мањинских друштава капитала

Ова уредба ступила је на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику РС“, а за јавна предузећа чији је оснивач Република Србија почиње да се примењује од дана регистрације промене њихове правне форме. Овом уредбом утврђује се листа друштава капитала и мањинских друштава капитала и врши се њихова класификација.

Листа друштава капитала у већинском власништву Републике Србије и Листа друштава капитала у мањинском власништву Републике Србије (мањинска друштва капитала), одштампане су уз ову уредбу и чине њен саставни део.

Друштва капитала у већинском власништву Републике Србије и друштва капитала у мањинском власништву Републике Србије (мањинска друштва капитала) класификована су у категорије у складу са Критеријумима за класификацију друштава капитала у категорије, који су одштампани уз ову уредбу и чине њен саставни део. Ови критеријуми утврђени су применом међународних стандарда и засновани су на циљевима централизованог власничког управљања (члан 3).

Категорије из члана 3. ове уредбе су:

1) **Друштва од националног и стратешког интереса**, у смислу ове уредбе, су друштва у којима Република Србија као акционар или члан, осим националних остварује и стратешке циљеве: безбедност и одбрана; управљање стратешком инфраструктуром и припадајућим непокретностима; обављање делатности од општег интереса и пружање обавезних услуга у јавном интересу; формирање робних резерви; заштита животне средине на националном нивоу; коришћење природних богатстава; обезбеђивање коришћења добара од општег интереса/добара у општој употреби; решавање недостатка добара/услуга и пословања на тржиштима на којима постоје високе баријере за улазак;

2) **Друштва од посебног интереса**, у смислу ове уредбе, су друштва у којима је Република Србија акционар или члан, која остварују друге циљеве од интереса за становништво и привреду: смањење друштвене неједнакости на националном нивоу; индустријски развој; економска диверсификација; друштвени развој на националном нивоу; која остварују дивиденду од стратешких инвестиционих улагања; која послују на тржиштима код којих је тржишна регулатива неефикасна и обављају делатност везану за иновације.

(НЕ)ИСКАЗИВАЊЕ ПОДАТАКА У ОБРАСЦУ ПОПДВ

У пракси се и даље често поставља питање исправног поступања обвезника ПДВ у смислу обавезе уношења података у одговарајућа поља Обрасца ПОПДВ.

Циљ овог чланка је да наше претплатнике подсетимо на одговарајуће обавезе по наведеном основу, тј. да укажемо на честе ситуације у пракси када се (не) уносе подаци у Образац ПОПДВ. Подлога за то је члан 238. став 1. Правилника о ПДВ („Службени гласник РС“, бр. 37/21, ... и 73/24 – у даљем тексту: ППДВ) у којем је наведено да обвезник ПДВ у Обрасцу ПОПДВ исказује одговарајуће податке на основу евиденција које води у складу са ППДВ. Међутим, чланом 210. став 3. ППДВ прописано је да се подацима за које не постоји обавеза евидентирања у складу са овим правилником сматрају подаци о зарадама, односно платама лица у радном односу код обвезника ПДВ, промету добара, односно услуга који се врши без накнаде, а који се не изједначава са прометом уз накнаду, каматама због неблаговременог плаћања, накнади штете, новчаним донацијама, трошковима по основу рачуна који не гласе на обвезника ПДВ и други подаци који нису значајни за правилно обрачунавање и плаћање ПДВ.

Дакле, у Обрасцу ПОПДВ, између осталог, не исказују се подаци који не представљају накнаду за извршени промет добара и услуга, а то су случајеви на које указујемо у наставку.

Напомињемо, по основу трансакција које не подлежу ПДВ не врши се електронско евидентирање ПДВ у СЕФ, јер нема обрачунаог ПДВ, нити претходног пореза.

Плаћање камата по основу финансијског лизинга

Износ обрачунате камате укључен је у основицу за обрачун ПДВ код предаје предмета финансијског лизинга, тако да ће, на основу рачуна од даваоца лизинга, прималац лизинга исказати податке о укупној

основици (у коју је укључена и камата) и обрачунатом ПДВ у пољу 8а.2 Обрасца ПОПДВ (под условом да није било авансног плаћања), док се током периода отплате лизинга подаци о камати која се плаћа у оквиру лизинг рата неће поново исказивати у наведеном обрасцу.

Увоз добара која су власништво страног лица у поступку активног оплемењивања

Подаци о увозу добара уз царински поступак активног оплемењивања не исказују се у Обрасцу ПОПДВ, јер није реч о добрима која су у власништву увозника, односно не постају његово власништво, већ остају у власништву страног лица. Додатно, у делу 6. Обрасца ПОПДВ исказују се подаци о увозу добара стављених у слободан промет у складу са царинским прописима, што је различит царински поступак у односу на активно оплемењивање (посебан поступак).

По основу пружене услуге активног оплемењивања страном правном лицу, обвезник ПДВ исказује износ накнаде у пољу 11.1 Обрасца ПОПДВ, јер се местом промета те услуге у овом случају сматра иностранство, у складу са чланом 12. став 4. Закона о ПДВ („Службени гласник РС“, бр. 84/04, ... и 138/22 – у даљем тексту: ЗПДВ).

Депозит за закуп (непокретности, возила и сл.)

Уколико је уговором о закупу непокретности, возила, машине и сл. између страна предвиђено плаћање депозита као средства обезбеђења потраживања пре извршеног промета, тај новчани износ не представља авансно плаћену накнаду, што је потврђено и мишљењем МФИН бр. 413-00-1254/2009-04 од 18.03.2010. године, које смо објавили у ПС 10/2010. Последишно, подаци о овом депозиту не уносе се у Образац ПОПДВ.

Напомињемо, уколико се стране накнадно договоре да средства депозита буду искоришћена као накнада или део накнаде за будући промет, реч је о

ОГРАНАК РЕЗИДЕНТНОГ ПРИВРЕДНОГ ДРУШТВА У ИНОСТРАНСТВУ ИЗ УГЛА ПРИМЕНЕ ДЕВИЗНИХ, СПОЉНОТРГОВИНСКИХ, РАЧУНОВОДСТВЕНИХ И ПОРЕСКИХ ПРОПИСА

Увод

Развој глобалног тржишта неминовно прати повећање броја пословних субјеката, који пословање са иностранством остварују оснивањем својих филијала (зависних правних лица) или сталних пословних јединица (најчешће у виду огранака) у иностранству. Ширење пословања домаћих привредних друштава преко граница Републике Србије на овај начин подразумева доношење великог броја пословних одлука.

Једна од њих подразумева и избор у погледу облика инвестирања у иностранство (филијала или огранак), будући да са собом носи различите последице по бројним питањима. Доношење ваљане одлуке у погледу избора облика инвестиције, заједно са осталим питањима (у коју државу инвестирати, у који вид пословања, који облик финансирања, који начин повлачења остварене добити и слично) улази у домен пословног планирања, а тиме и у област међународног пореског планирања, будући да сваки избор са собом носи различите пореске последице. Из тог разлога у овом чланку разматрамо пословање огранака које оснивају привредна друштва – резиденти Републике Србије који послују на територијама других држава (у иностранству).

Сложеност пословања огранака домаћих привредних друштава у иностранству огледа се у примени великог броја различитих домаћих и страних прописа. У том смислу, у вези са пословањем огранака привредних субјеката¹ – резидената Републике Србије који се налазе на територијама других држава (у иностранству) јављају се сложена питања, и то из правног, рачуноводственог, пореског, спољнотрговинског, девизног и других аспеката. Приликом давања одговора на ова

питања треба имати у виду како домаће тако и законске прописе држава у којима се огранци оснивају и у којима послују.

У наставку ћемо настојати да одговоримо на ова питања, пре свега из аспекта домаћих прописа и указати на нека питања која би требало имати у виду када су прописи страних држава у питању.

1. Оснивање огранка у иностранству

Оснивање огранка (у Републици Србији) регулисано је одредбама чл. 567. до 572. Закона о привредним друштвима („Службени гласник РС“, бр. 36/11, . . . и 109/21 – у даљем тексту: ЗПД). Према одредбама члана 567. ЗПД, **огранак привредног друштва је издвојени организациони део привредног друштва, преко којег оно обавља делатност у складу са законом. Огранак нема својство правног лица, а у правном промету иступа у име и за рачун привредног друштва. Привредно друштво неограничено одговара за обавезе према трећим лицима које настану у пословању његовог огранка.**

У складу са чланом 568. ЗПД, огранак настаје одлуком о образовању огранка коју доноси скупштина, односно ортаци или комплементари, ако оснивачким актом, односно статутом није другачије одређено, и она садржи нарочито:

- 1) пословно име и матични број друштва;
- 2) адресу огранка;
- 3) претежну делатност огранка, која се може разликовати од претежне делатности друштва;
- 4) лично име, односно пословно име заступника огранка и обим овлашћења заступника, ако је заступник огранка различит од заступника друштва.

¹ Огранак се региструје у складу са Законом о поступку регистрације у Агенцији за привредне регистре („Службени гласник РС“, бр. 99/11, . . . и 105/21 – у даљем тексту: Закон о регистрацији).

ПРЕБИЈАЊЕ ДУГОВАЊА И ПОТРАЖИВАЊА ПО ОСНОВУ СПОЉНОТРГОВИНСКОГ ПРОМЕТА РОБЕ И УСЛУГА

Чланом 6. Закона о девизном пословању („Службени гласник РС“, бр. 62/06,...30/18; у даљем тексту: Закон), прописано је да **резидент – правно лице, огранак страног правног лица и предузетник могу извршити пребијање дуговања и потраживања по основу реализованог спољнотрговинског промета робе и услуга резидената, који се не сматра комерцијалним кредитима и зајмовима**¹.

Влада Републике Србије, донела је ²*Уредбу о начину пребијања дуговања и потраживања по*

основу реализованог спољнотрговинског промета робе и услуга („Службени гласник РС“, бр. 59/13; у даљем тексту: Уредба), којом се ближе уређује начин обављања ових послова.

Истим чланом Закона, прописано је да **банка, резидент – правно лице, предузетник и огранак страног правног лица могу извршити пребијање дуговања или потраживања по основу кредитних послова са иностранством у девизама са потраживањем или дуговањем по основу тих послова, реализованог спољнотрговинског промета робе и услуга,**

1 Сходно члану 4. Закона, извоз и увоз робе или услуга уговорени у девизама или динарима који нису наплаћени, односно плаћени у року дужем од годину дана, од дана извршеног извоза или увоза, као и роба или услуга унапред наплаћена, односно плаћена у девизама или динарима, која није извезена, односно увезена у року дужем од годину дана од дана извршене наплате, односно плаћања сматрају се комерцијалним кредитима и зајмовима.

2 Члан 2. тачка (21) Закона гласи:
„Кредитни послови са иностранством су кредити, које одобрава банка или страна банка, и зајмови између резидената и нерезидената, о којима резиденти извештавају Народну банку Србије. Кредитни послови из става 1. ове тачке су:
- комерцијални кредити и зајмови у девизама и динарима повезани са спољнотрговинским прометом робе и услуга, који обухватају одложено плаћање и плаћање унапред робе и услуга до годину дана са каматом, односно преко годину дана. Комерцијалним кредитом и зајмом сматра се и финансирање одложеног плаћања и плаћања унапред робе и услуга које кредитор или зајмодавац одобрава дужнику – купцу по спољнотрговинском промету робе и услуга тако што по налогу купца обавезу измирује непосредно продавцу,
- финансијски кредити и зајмови у девизама које кредитор, односно зајмодавац одобрава дужнику тако што средства ставља на располагање уплатом на рачун дужника. Под финансијским кредитима и зајмовима подразумевају се и сви облици финансирања које одобравају банке, стране банке и друге стране финансијске институције. Финансијским кредитом сматра се и финансирање трговине робом или пружања услуга у којој резидент није уговорна страна у послу, а које одобрава банка. Комерцијалне и финансијске кредите и зајмове дужнику може одобрити један кредитор, односно зајмодавац или група кредитора или зајмодаваца (синдицирани кредит или зајам).
Кредитни послови са иностранством из става 1. ове тачке су и:
- субординирани кредити и зајмови из тачке (17) став 3. овог члана у девизама,

- краткорочни орочени банкарски депозити у девизама са роком отплате до годину дана између банке и стране банке, који се користе тако што банка – кредитор уплаћује средства на рачун банке – дужника,
- краткорочне банкарске кредитне линије у девизама са роком отплате до годину дана између банке и стране банке, које се користе тако што банка – кредитор врши плаћања по налогу банке – дужника,
- други послови који имају обележја кредитног посла са иностранством.
Кредитним пословима са иностранством из става 1. ове тачке сматрају се и:
- банкарске гаранције, авали и други облици јемства које банка даје у корист нерезидента – кредитора по кредитима које резиденти узимају из иностранства и по кредитним пословима између два нерезидента у иностранству,
- јемства и друга средства обезбеђења која резидент – правно лице и предузетник даје у корист нерезидента – кредитора по кредитима које резиденти узимају из иностранства, као и јемства и друга средства обезбеђења која резидент – правно лице даје по кредитним пословима између два нерезидента у иностранству. Кредитним пословима са иностранством сматрају се и кредити и зајмови у динарима које у складу са одредбама овог закона међународне финансијске организације и развојне банке или финансијске институције чији су оснивачи стране државе одобравају резидентима, као и кредити у динарима које банке одобравају нерезидентима.“
О овим кредитним пословима резиденти извештавају НБС сходно одредбама Одлуке о извештавању о кредитним пословима са иностранством („Службени гласник РС“, бр. 56/13 и 4/15) и сходно Упутству о попуњавању образаца за извештавање о кредитним пословима са иностранством („Службени гласник РС“, бр. 102/18).

ПРЕБИЈАЊЕ ДУГОВАЊА И ПОТРАЖИВАЊА ПО ОСНОВУ КРЕДИТНИХ ПОСЛОВА СА ИНОСТРАНСТВОМ У ДЕВИЗАМА

Чланом 6. став 3. Закона о девизном пословању („Службени гласник РС“, бр. 62/06,...30/18; у даљем тексту: Закон), прописано је да **банка, резидент-правно лице, предузетник и огранак страног правног лица могу извршити пребијање дуговања или потраживања по основу кредитних послова са иностранством у девизама са потраживањем или дуговањем по основу тих послова, реализованог спољнотрговинског промета робе и услуга као и по основу директних инвестиција и улагања у непокретности, на начин који пропише Народна банка Србије (у даљем тексту: НБС).**

НБС је донела **Одлуку о начину пребијања дуговања и потраживања по основу кредитних послова са иностранством у девизама** („Службени гласник РС“, бр. 50/13, у даљем тексту: Одлука), којом ближе уређује начин обављања ових послова.

Одлуком се уређују услови и начин на који банка, резидент – правно лице и предузетник могу дуговања, односно потраживања по основу кредитних послова са иностранством у девизама да пребију са потраживањем, односно дуговањем:

- 1) по основу кредитних послова са иностранством у девизама, или
- 2) по основу реализованог спољнотрговинског промета робе и услуга, или
- 3) по основу директних инвестиција¹, или

1 Према одредбама члана 2. тачка (17) Закона, директне инвестиције су улагања резидента у иностранству и нерезидента у Републици у правно лице са циљем да се укључи у управљање пословима тог правног лица.

Под улагањем у смислу става 1. ове тачке сматра се: оснивање правног лица, огранка или представништва, куповина удела или акција у капиталу правног лица, докапитализација правног лица као и сваки други облик улагања којим улагач стиче најмање 10% учешћа у основном капиталу, односно најмање 10% гласачких права, у року не дужем од годину дана од дана првог улагања у то правно лице у случају сукцесивних улагања (ради достизања прага од 10%). Поред наведеног директним инвестицијама сматрају се и кредити и зајмови са роком доспећа од пет година или дужим, уколико имају природу подређеног потраживања (субординирани кредити и зајмови).

4) по основу улагања у непокретности².

Дуговања односно потраживања по основу кредитних послова са иностранством у девизама, у складу са Одлуком могу да се пребију са потраживањем, односно дуговањем који су настали по неком од наведена четири основа (кредитни послови, спољнотрговински промет робе и услуга, директне инвестиције и улагања у непокретности).

Велике могућности за пребијање дуговања и потраживања по основу кредитних послова са иностранством омогућавају ефикасније „затварање“ отворених ставки у односима са иностранством.

1. Предмет пребијања дуговања и потраживања

Одредбама тачке 2. Одлуке дефинишу се дуговања и потраживања која су предмет пребијања. Важно је нагласити да дуговања и потраживања могу да се пребију у целини или делимично, с тим што се под дуговањем и потраживањем у смислу Одлуке, подразумева постојеће дуговање и потраживање резидента према нерезиденту по основу:

1) кредитног посла са иностранством у девизама о којем је резидент известио НБС, и то по основу:

а) доспеле неплаћене обавезе и доспелог ненаплаћеног потраживања по главници и камати по кредиту, или зајму из члана 2. тачка (21) Закона³ који

2 Члан 12. Закона гласи:

„Плаћање ради стицања својине на непокретностима резидента у иностранству и нерезидента у Републици врши се слободно, у складу са законом који уређује својинско-правне односе.“

3 Члан 2. тачка (21) Закона гласи:

„Кредитни послови са иностранством су кредити, које одобрава банка или страна банка, и зајмови између резидената и нерезидената, о којима резиденти извештавају Народну банку Србије. Кредитни послови из става 1. ове тачке су:
– комерцијални кредити и зајмови у девизама и динарима повезани са спољнотрговинским прометом робе и услуга, који обухватају одложено плаћање и плаћање унапред робе и услуга до годину дана са каматом, односно преко годину дана. Комерци-

ПИТАЊА И ОДГОВОРИ ИЗ ДЕВИЗНОГ И СПОЉНОТРГОВИНСКОГ ПОСЛОВАЊА

1. Резидентна банка може да одобри кредит нерезиденту

Питање:

Да ли резидентна банка може нерезидентном правном лицу да одобри кредит у девизама ради куповине пословног простора?

Одговор:

У складу са чланом 2. тачка (21) став 2. алинеја друга Закона о девизном пословању („Службени гласник РС“, бр. 62/06,... и 30/18; у даљем тексту: Закон) резидентна банка може одобравати финансијске кредите у девизама нерезидентима, тако што средства ставља на располагање уплатом на рачун дужника, при чему је чланом 18. став 3. Закона прописано да је банка при обављању кредитних послова са иностранством дужна да од нерезидента прибави инструменте обезбеђења наплате.

С тим у вези, резидентна банка може одобрити финансијски кредит у девизама нерезиденту, укључујући и нерезидента – физичко лице, при чему нема сметње да намена кредита буде куповина пословног простора (који се налази у Републици Србији, или иностранству), под условом да банка пре пласирања средстава кредита, од нерезидента прибави средство обезбеђења наплате потраживања.

О кредитном одобрењу, банка је дужна да извести Народну банку Србије (у даљем тексту: НБС) на Образцима КО-2 и КО-3А, уз које се доставља прописана документација, у складу са тачком 7. Одлуке о извештавању о кредитним пословима са иностранством („Службени гласник РС“, бр. 56/13, 4/15 и 42/20, у даљем тексту: Одлука).

2. Плаћање другом нерезиденту по капиталном послу

Питање:

Да ли је могуће извршити промену нерезидента повериоца по кредитном послу са иностранством у складу са чланом 33. Закона о девизном пословању?

Одговор:

Чланом 33. Закона, прописано је да резидент може извршити плаћање по капиталном послу и другом нерезиденту, а не нерезиденту коме дугује, под условом да је тај посао дозвољен Законом, и то само на основу уговора закљученог између свих учесника у послу или изјаве резидента да је обавештен о извршеном преносу потраживања, при чему уговор, односно изјава резидента нарочито садржи идентификационе податке о свим учесницима у послу, податке о основу по којем је настало потраживање из основног посла и податке о валути и износу потраживања које је предмет преноса.

У случају промене нерезидента повериоца по кредитном послу са иностранством, као врсти капиталног посла, резидент – дужник о томе извештава НБС на Обрасцу КЗ-5, у складу са тачком 6. део в) Одлуке којом је прописано да се уз овај образац доставља и анекс уговора о кредитном послу или други документ којим се мењају учесници у кредитном послу о којем је резидент претходно известио НБС. Наведени образац треба доставити у року од 10 дана од дана измена уговора о кредитном послу, односно у конкретном случају од дана промене повериоца – и то преко банке преко које се кредит користи, односно преко банке гаранта ако је кредит закључен уз гаранцију банке, у папирном и електронском облику.

У складу са тачком 15. Одлуке, документација прописана овом одлуком доставља се у оригиналу

ПИТАЊА И ОДГОВОРИ У ВЕЗИ СА ПОРЕЗОМ НА ДОБИТ

1. Примена УИДО у случају исплате накнаде за консултантске услуге нерезидентном повезаном правном лицу

Питање:

У многим уговорима о избегавању двоструког опорезивања које Република Србија има закључене са другим државама, у члановима уговора за камату и ауторске накнаде наведено је да се бенефицирана стопа пореза на добит по одбитку примењује само ако је камата/ауторска накнада одређена у тржишном износу између уговорних страна које се сматрају повезаним правним лицима.

Да ли иста аналогија важи и за исплату накнада по основу консултантских услуга, иако то експлицитно није написано у члану уговора који дефинише добит од пословања?

Одговор:

У свим УИДО које примењује Република Србија (осим УИДО са Албанијом, Индијом, Казахстаном, Пакистаном, Румунијом и Тунисом – о чему ће бити речи у наставку), накнаде од услуга из члана 40. став 1. тачка 5) Закона о порезу на добит правних лица („Службени гласник РС“, бр. 25/01, ... и 118/21 – у даљем тексту: ЗПДПЈ), укључујући и консултантске услуге, спадају у поље примене члана 7. УИДО, који регулише опорезивање добити/дохотка од пословања.

То значи да накнаде од консултантских услуга за примаоца прихода имају карактер „Добити од пословања“, које се, сходно члану 7. став 1. УИДО, опорезују само у држави резидентности стварног власника тих накнада (ово под условом да накнаде од услуга нису остварене преко сталне пословне јединице коју нерезидентни прималац и стварни власник накнада од услуга има у Републици Србији).

Дакле, основни принцип опорезивања накнада од консултантских услуга које у Републици Србији остварује резидент друге државе уговорнице (који у Републици Србији нема сталну пословну јединицу) је следећи:

1. Друга држава уговорница има искључиво право опорезивања (у складу са одредбама домаћег пореског законодавства – унутрашња ствар друге државе уговорнице),

2. Република Србија (земља извора) **нема право опорезивања.**

При том, УИДО које примењује Република Србија не садрже одредбу (у члану који регулише опорезивање добити од пословања) која би Републици Србији дала право опорезивања накнада од консултантских услуга у ситуацији када ове накнаде прелазе тржишни ниво. То значи да уколико се накнада за консултантске услуге исплаћује повезаном правном лицу, при чему износ накнаде прелази тржишни ниво, решење из УИДО, тј. неопорезивање ове накнаде у Републици Србији, може се применити на целокупан износ накнаде, без обзира на то што накнада није утврђена на тржишном нивоу.

Међутим, поједини УИДО (који су у примени са Албанијом, Индијом, Казахстаном, Мароком, Пакистаном и Тунисом) садрже посебан члан (члан 13.) који регулише опорезивање накнада за техничке услуге, које укључују и консултантске услуге.

У свим овим УИДО (са Албанијом, Индијом, Казахстаном, Мароком, Пакистаном и Тунисом), принцип опорезивања накнада за техничке (укључујући консултантске) услуге је следећи:

1. Друга држава уговорница има основно али не и искључиво право опорезивања (у складу са одредбама домаћег пореског законодавства – унутрашња ствар друге државе уговорнице),

ПИТАЊА И ОДГОВОРИ У ВЕЗИ СА ПРОПИСИМА О ЗАПОШЉАВАЊУ СТРАНАЦА

1. Пријава странца на обавезно социјално осигурање може да се изврши на основу добијене потврде о започетом процесу издавања картице јединствене дозволе

Питање:

Од којег тренутка домаћи послодавац има право да запосли странца, односно да ли се даном добијања потврде о започетом процесу издавања картице јединствене дозволе сматра да је странац добио јединствену дозволу?

Одговор:

Одредбом члана 101б став 1. Закона о странцима („Службени гласник РС“, бр. 24/18, 31/19, 62/23 – у даљем тексту: Закон о странцима), прописано је да странцу који испуњава услове за одобрење привременог боравака, односно јединствене дозволе, надлежни орган издаје дозволу за привремени боравак, односно јединствену дозволу, при чему је потребно лично присуство странца у циљу узимања његових биометријских података.

Даље је одредбом члана 16. став 1. Правилника о издавању јединствене дозволе за привремени боравак и рад странца („Службени гласник РС“, бр. 6/24) прописано да се, након узетих биометријских података, странцу издаје потврда о започетом процесу издавања картице јединствене дозволе. Ставом 2. истог члана правилника прописано је да ова потврда садржи евиденцијски број странца, на основу кога послодавац подноси пријаву на обавезно социјално осигурање, у складу са законом.

Дакле, како се картица може издати само странцу коме је одобрена јединствена дозвола за боравак и рад, није потребно чекати издавање саме картице јединствене дозволе, већ се странац по добијању поменутих потврде, пријављује на обавезно социјално осигурање, када и може ступити на рад.

2. Да ли је послодавац дужан да обавести државне органе о престанку радног односа запосленог странца коме је издата радна дозвола, односно јединствена дозвола

Питање:

Да ли је послодавац дужан да обавести државне органе о престанку радног односа запосленог странца коме је издата радна дозвола, односно јединствена дозвола, по било којем основу и уколико има ту обавезу које органе и у којем року треба да обавести?

Одговор:

Одредбе Закона о запошљавању странаца које су важиле до 1. фебруара 2024. године, прописивале су обавезу послодавца да обавести Националну службу за запошљавање о престанку уговора о раду, или другог уговора без заснивања радног односа којим странац остварује права по основу рада, у року од 15 дана од дана престанка рада странца.

Са друге стране, када је у питању странац коме са одобреном јединственом дозволом престане рад код послодавца на чији је захтев издата јединствена дозвола, указујемо на то да је Законом о странцима, чија је примена у надлежности Министарства унутрашњих послова, прописано да је странац коме је издата јединствена дозвола дужан да у Републици Србији борави у складу са основном за који му је издата.

Такође, послодавац је дужан да предузме мере и радње које се односе на обезбеђивање услова за његов законит боравак и рад у Републици Србији.

Додатно, Законом о странцима прописана је и дужност да органи који у оквиру своје надлежности могу утврдити постојање разлога за престанак важења јединствене дозволе (као што је инспекција рада) о наведеној чињеници по службеној дужности обавесте надлежни орган Министарства унутрашњих послова.

ПИТАЊА И ОДГОВОРИ ИЗ ОБЛАСТИ БОЛОВАЊА И ПОРОДИЉСКОГ ОДСУСТВА

1. Начин уплате пореза и доприноса код паушално опорезоване предузетнице за време боловања због одржавања трудноће

Питање:

За време боловања због одржавања трудноће предузетнице која је паушално опорезована и има једно запослено лице, ако се не изврши привремено прекид обављања делатности, већ за време одсуства наставља да ради преко овлашћеног пословође, на који начин се врши уплата пореза и доприноса у том периоду и у којем износу, с обзиром на то да од РФЗО предузетница остварује право на 50% обрачунате накнаде?

Одговор:

Када је у питању трудничко боловање (одржавање трудноће) предузетнице, право на накнаду за време тог одсуства уређено је одредбама члана 85. Закона о здравственом осигурању („Службени гласник РС“, бр. 25/19 и 92/23 – у даљем тексту: ЗЗО).

Према овим одредбама, предузетници не припада накнада зараде из средстава обавезног здравственог осигурања ако за време привремене спречености за рад није привремено одјавила обављање делатности, без обзира на то ко је исплатилац накнаде.

Дакле, право на накнаду за време трудничког боловања предузетница може да оствари из средстава РФЗО, само ако је регистровала привремено прекид обављања делатности.

Уколико предузетница има запослене (једног или више) и пословање се наставља преко овлашћеног пословође за време њеног одсуства, она остварује право на половину припадајуће накнаде, односно 50% об-

рачунате накнаде коју би остварила да је привремено прекинула обављање делатности.

Основицу накнаде у случају трудничког боловања чини просечна месечна основица на коју је плаћен допринос за обавезно социјално осигурање, утврђена у 12 месеци који претходе месецу у којем је наступио случај по којем се стиче право на накнаду.

С обзиром на то да у овом случају предузетничка радња наставља са пословањем, за време одржавања трудноће постоји обавеза плаћања пореза и доприноса у износима који су утврђени решењем пореског органа, будући да је у конкретном случају реч о паушално опорезованој предузетници.

Напомињемо да предузетнице које порез на приходе од самосталне делатности плаћају на паушално утврђени приход, у случају одсуства са рада због трудничког боловања или породилског одсуства у трајању дужем од 90 дана, имају право на смањење пореске основице у складу са одредбама члана 5. Уредбе о ближим условима, критеријумима и елементима за паушално опорезивање обвезника пореза на приходе од самосталне делатности („Службени гласник РС“, бр. 94/19, ... и 89/23).

У складу са наведеном уредбом, у случају обвезника који одсуствује због трудничког боловања, породилског одсуства, одсуства са рада ради неге детета и одсуства са рада ради посебне неге детета, а на основу решења и/или дознака, прописује се примена коефицијента 0,85 на полазну основицу – значи, умањење полазне основице за 15%.

У наведеном случају, предузетник који одсуствује дуже од 90 дана због трудничког боловања, породилског одсуства, одсуства са рада ради неге детета и одсуства са рада ради посебне неге детета, може поднети пореску пријаву ППДГ-1Р са основом 24 – Измена обима пословања уз коју прилаже и одговарајућу документацију (решење или дознаке надлежног органа).

ПИТАЊА И ОДГОВОРИ У ВЕЗИ СА ЗАКОНОМ О ПРИВРЕДНИМ ДРУШТВИМА

1. Закон о привредним друштвима не прописује поништај уговора о преносу удела због неблагодарности, при чему друштво може тужбом коју подноси надлежном суду захтевати искључење члана друштва, из разлога одређених оснивачким актом или из других оправданих разлога

Питање:

Како поништити због „неблагодарности“ уговор о преносу удела којим је једини члан друштва одређеном физичком лицу 2021. године, поклонио 25,13% удела, тј. на који начин да се покрене искључење новог члана из тог друштва, коме би припао удео искљученог члана друштва и да ли би искључени члан имао право на накнаду за свој удео?

Одговор:

Одредбама члана 46. став 1. Закона о привредним друштвима („Службени гласник РС“, бр. 36/11, ... и 109/21 – у даљем тексту: ЗПД), прописано је да лица која су оснивачким актом или на други начин преузела обавезу да уплате, односно да унесу у друштво одређени улог, одговарају друштву за извршење те обавезе и имају обавезу да накнаде штету која је друштву проузрокована пропуштањем или кашњењем извршења те обавезе.

Одредбама чл. 195–197. ЗПД прописани су услови и поступак за искључење члана друштва, као и накнада за удео у случају искључења одлуком суда.

Наиме, чланом 195. наведеног закона, између осталог, прописано је да скупштина одлуку о искључењу члана друштва доноси двотрећинском већином гласова преосталих чланова друштва, осим ако је оснивачким актом одређена друга већина, као и да се ова одлука може донети само у односу на све чланове

друштва који нису извршили своју обавезу из члана 46. став 1. овог закона ни у накнадно остављеном року из члана 48. став 2. овог закона.

Чланом 196. ст. 1. до 7. ЗПД прописано је да друштво може тужбом коју подноси надлежном суду захтевати искључење члана друштва, из разлога одређених оснивачким актом или из других оправданих разлога, а нарочито ако члан друштва:

1) намерно или грубом непажњом проузрокује штету друштву;

2) не извршава посебне дужности према друштву прописане овим законом или оснивачким актом;

3) својим радњама или пропуштањем, противно оснивачком акту, закону или добрим пословним обичајима, спречава или у значајној мери отежава пословање друштва.

Одлуку о подношењу тужбе из става 1. овог члана доноси скупштина у складу са одредбама овог закона.

На захтев друштва суд може да одреди привремену меру суспензије права гласа члана друштва чије се искључење тражи, као и других права тог члана друштва или привремену меру увођења принудне управе у друштво, ако нађе да је то нужно и оправдано ради спречавања настанка штете за друштво.

Оснивачким актом не може се унапред искључити право друштва да поднесе тужбу за искључење члана друштва, нити право искљученог члана друштва на накнаду вредности удела.

Тужба за искључење члана друштва може се поднети у року од шест месеци од дана сазнања за разлог за искључење, а најкасније у року од пет година од настанка разлога за искључење.

Ако на захтев члана који поседује удео који представља најмање 5% основног капитала друштва, скупштина у року од два месеца од дана подношења захтева не одлучи о захтеву за подношење тужбе из става 1. овог члана или одбије захтев или се тужба не поднесе

ПИТАЊА И ОДГОВОРИ У ВЕЗИ СА ПРОПИСИМА О НАКНАДАМА ЗА КОРИШЋЕЊЕ ЈАВНИХ ДОБАРА

1. Накнаде за коришћење јавне површине, по основу заузећа јавне површине за делове и опрему електродистрибутивног и телекомуникационог система

Питање:

Да ли се може прописати обавеза плаћања накнаде за коришћење јавних површина за већ постављене делове и опрему електродистрибутивног и телекомуникационог система исто као и за постављање нових делова и опреме електродистрибутивног и телекомуникационог система?

Одговор:

За већ постављене делове и опрему електродистрибутивног и телекомуникационог система не плаћа се накнада за коришћење јавне површине, по основу заузећа јавне површине.

Коришћење простора на јавној површини у пословне и друге сврхе односи се **искључиво на привремено коришћење простора** на јавној површини и не обухвата коришћење трајног карактера, а већ постављени линијски инфраструктурни водови јесу трајног карактера, односно нису временски ограничени, тако да електроенергетски вод није предмет утврђивања накнаде за коришћење простора на јавној површини у пословне и друге сврхе.

Међутим, када се приликом изградње објеката инфраструктуре (нпр. извођење радова на постављању нових делова и опреме електродистрибутивног и телекомуникационог система) врши заузеће јавне површине, плаћа се накнада за коришћење јавне површине, по основу заузећа јавне површине грађевинским материјалом, као и за извођење грађевинских радова и изградњу.

Наиме, одредбама члана 236. Закона о накнадама за коришћење јавних добара („Службени гласник РС“,

бр. 95/2018, 49/19 и 92/23 – у даљем тексту: Закон), утврђено је, између осталог, да су накнаде за коришћење јавне површине и накнаде за коришћење простора на јавној површини у пословне и друге сврхе, осим ради продаје штампе, књига и других публикација, производа старих и уметничких заната и домаће радиности, као и то да се под коришћењем простора на јавној површини у пословне и друге сврхе сматра заузеће јавне површине објектом привременог коришћења: киоск, тезга, башта, апарат за сладолед, банкомат, аутомат за продају штампе, покретни објекат за продају робе на мало и вршење занатских и других услуга, монтажни објекат за обављање делатности јавних комуналних предузећа, телефонска говорница и слични објекти, башта угоститељског објекта, за забавни парк, циркус, спортске терене, за одржавање концерата, фестивала и других манифестација, за одржавање спортских приредби, за објекте и станице за изнајмљивање бицикала, за коришћење посебно обележеног простора за теретно возило за снабдевање, односно за почетну обуку возача и друго.

Коришћење простора на јавној површини у пословне и друге сврхе односи се на привремено коришћење простора на јавној површини и не обухвата коришћење трајног карактера изградњом објеката инфраструктуре.

Такође, Законом о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, бр. 72/09, ... и 62/23), утврђено је да линијски инфраструктурни објекат – линијска инфраструктура је јавни пут, јавна железничка инфраструктура (мрежа железничких пруга којом управља управљач инфраструктуре, колосеци на службеним местима и пратећи објекти у функцији железничког саобраћаја), метро, аеродромска инфраструктура, као и објекти у својој функцији, водно-саобраћајна инфраструктура у лучком подручју (оперативна пристаништа за пристајање пловила и др.), као и пловни

ИЗМЕНЕ И ДОПУНЕ ЗАКОНА О БУЏЕТУ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ЗА 2024. ГОДИНУ – РЕБАЛАНС БУЏЕТА

Чланом 47. став 2. Закона о буџетском систему („Службени гласник“, бр. 54/09, . . . и 92/23) прописано је да ако у току фискалне године дође до повећања расхода и издатака или смањења прихода, буџет се уравниожеује смањењем планираних расхода и издатака или увођењем нових прихода. У складу са ставом 3. истог члана, уравниожење буџета, а које није последица доношења новог закона, врши се путем ребаланса буџета, који се доноси по поступку за доношење буџета.

Народна Скупштина Републике Србије, на седници Другог ванредног заседања 30. септембра 2024. године, усвојила је **Закон о изменама и допунама Закона о буџету Републике Србије за 2024. годину – Ребаланс буџета**. Овај закон објављен је у „Службеном гласнику РС“, бр. 79/24 и ступио је на снагу **1. октобра 2024. године**.

Ребалансом буџета Републике Србије за 2024. годину предвиђени су **укупни буџетски приходи** у износу од 2.173,3 млрд. Динара, што је за 132,5 млрд. динара (6,5%) више у односу на износ предвиђен Законом о буџету Републике Србије за 2024. годину („Службени гласник РС“, бр. 92/23).

Укупни расходи и издаци износе 2.436,35 млрд. динара и ребалансом су ревидирани навише за 198,48 млрд. динара (8,87%), у односу на расходе и издатке планиране оригиналним буџетом за 2024. годину.

Ребалансом буџета за 2024. годину, на расходној страни, опредељују се средства за примену нових мера које утичу на доходак становништва, повећање јавних инвестиција, уз прераспodelу неутрошених средстава за државну интервенцију у енергетици.

Ребалансом су планирани додатни расходи за субвенције у износу од 214,5 млрд. динара и већи су за 29,94 млрд. динара (16,22%) у односу на износ планиран буџетом за 2024. годину. Код ове категорије

расхода највеће повећање је у области пољопривреде за директне подстицаје у пољопривреди (за исплату подстицаја за сертификовано семе и подстицаје за јунице, исплату премије за млеко, исплату подстицаја за квалитетна приплодна грла и кошнице пчела и за остале мере директних плаћања). Ребаланс предвиђа додатних 18 млрд. динара за пољопривреду, чиме ће буџет тог сектора достићи 7,3 % укупног буџета, односно 136,7 млрд. динара.

Накнаде за социјалну заштиту из буџета планиране су у износу од 183,07 млрд. динара и веће су за 26,38 млрд. динара (16,84%) у односу на износ планиран буџетом за 2024. годину. Код ове категорије расхода највеће повећање односи се на исплату права у области социјалне заштите, односно за исплату права корисника из области заштите породице и деце, борацко-инвалидске заштите и социјалне заштите и подршку раду хранитеља. Такође, средства су повећана и за промоцију дуалног образовања, породично-правну заштиту грађана (доделу ваучера за подршку лицима која су оболела од ретких болести), стипендирање врхунских спортиста, новчане награде за врхунске спортске резултате и друго.

Предвиђено је повећање за област социјалне заштите, и то за 25,6 млрд. динара, што су средства намењена за подизање наталитета и подразумева већа новчана издвајања за родитељски додатак за децу рођену од 1. јануара ове године.

Ребалансом буџета опредељена су додатна средства за капиталне инвестиције, улагања у здравствени сектор, просвету, науку, културу и сектор одбране.

Ребаланс буџета Републике Србије за 2024. годину заснива се на:

– оствареним макроекономским и фискалним резултатима у претходном периоду;

ДОНЕТ ЈЕ ПРАВИЛНИК О НАЧИНУ И ПОСТУПКУ УЧИТАВАЊА ПОДАТАКА У ОБЈЕДИЊЕНИ РАЧУНОВОДСТВЕНИ ИНФОРМАЦИОНИ СИСТЕМ

Одредбама члана 75. став 2. Закона о буџетском систему („Службени гласник РС“, бр. 54/09, . . . и 92/23 – у даљем тексту: Закон), прописано је да министар надлежан за послове финансија уређује начин вођења буџетског рачуноводства и садржај и начин финансијског извештавања за директне и индиректне кориснике буџетских средстава, кориснике средстава организација за обавезно социјално осигурање и буџетске фондове Републике Србије и локалне власти, а може донети посебна упутства о финансијском извештавању за одређене органе државне управе.

На основу члана 75. став 2. Закона, министар финансија донео је **Правилник о начину и поступку учитавања података у обједињени рачуноводствени информациони систем** („Службени гласник РС“, бр. 82/24 – у даљем тексту: Правилник), који је ступио на снагу 19. октобра 2024. године.

Правилником се уређују начин и поступак учитавања података из пословних књига и евиденција у **обједињени рачуноводствени информациони систем** (у даљем тексту: **ОРИС**).

Одредбе овог правилника примењују се на буџет Републике Србије, буџете аутономних покрајина и јединица локалне самоуправе као и на њихове ди-

ректне и индиректне кориснике буџетских средстава (у даљем тексту: корисници).

Одредбама члана 3. Правилника прописано је да су корисници дужни да учитају податке из пословних књига и евиденција у обједињени рачуноводствени информациони систем на шестом нивоу економске класификације **до 20-ог у месецу за претходни месец**.

До предаје годишњих финансијских извештаја корисници имају обавезу учитавања свих накнадно насталих промена које се односе на претходну годину.

Приступ ОРИС-у корисници остварују уношењем идентификационих података у веб апликацију Управе за трезор у складу са **интерним техничким упутством за рад у ОРИС-у**, које ће бити доступно у веб апликацији Управе за трезор.

Правилник се примењује за буџет Републике Србије и његове директне кориснике **учитавањем података за јануар 2025. године**, а за индиректне кориснике буџета Републике Србије, буџете аутономних покрајина и јединица локалне самоуправе, као и њихове директне и индиректне кориснике буџетских средстава **учитавањем података за јануар 2026. године**.

КРАТКЕ ИНФОРМАЦИЈЕ

1. ДОНЕТА ЈЕ ОДЛУКА О ИЗМЕНИ ОДЛУКЕ О ОБЛИКУ, САДРЖИНИ И НАЧИНУ КОРИШЋЕЊА ОБРАЗАЦА ПЛАТНИХ НАЛОГА ЗА ИЗВРШЕЊЕ ПЛАТНИХ ТРАНСАКЦИЈА У ДИНАРИМА

На основу члана 34. Закона о платним услугама („Службени гласник РС“, бр. 139/14, 44/18 и 64/24) и члана 18. став 1. тачка 3) Закона о Народној банци Србије („Службени гласник РС“, бр. 72/03, . . . и 44/18), Гувернер Народне банке Србије донео је Одлуку о измени Одлуке о облику, садржини и начину коришћења образаца платних налога за извршење платних трансакција у динарима (Службени гласник РС“, бр. 82/24 – у даљем тексту:

Одлука). Одлука је ступила на снагу **19. октобра 2024. године.**

Тачком 1. Одлуке, прописано је да се у Одлуци о облику, садржини и начину коришћења образаца платних налога за извршење платних трансакција у динарима („Службени гласник РС“, бр. 55/15, . . . и 125/20), Прилог 3, који је одштампан уз ту одлуку, замењује **новим Прилогом 3**, који је одштампан уз ову одлуку.

Подсећамо, Прилогом 3 прописане су **шифре плаћања** које представљају **обавезан елемент налога за уплату** у динарском платном промету.

У новом Прилогу 3 у делу **Класификација према основу плаћања – Трансакције по основу промета робе и услуга**, прописане су две нове шифре плаћања, и то:

Шифра плаћања	Основ плаћања	Опис
29	Дигитална имовина	Плаћања по основу трансакција са виртуелним валутама, дигиталним токенима и дигиталном имовином која има одлике финансијских инструмената (укључујући и плаћање свих провизија, накнада и других трошкова по основу тих трансакција)
30	Промет непокретности	Плаћања по основу промета земљишта (пољопривредно и грађевинско земљиште, шуме и шумско земљиште), зграда (пословне, стамбене, стамбено-пословне, економске и др.) и других грађевинских објеката, као и посебних делова зграда (станови, пословне просторије, гараже и гаражна места) на којима може постојати засебно право својине

Остале шифре плаћања у делу **Класификација према основу плаћања – Трансакције по основу промета робе и услуга**, остале су непромењене, као и шифре плаћања у овом делу за **Трансакције расподеле, Трансфере и Финансијске трансакције**.

Такође, новим Прилогом 3 **нису мењане** ни шифре плаћања у **Класификацији према облику плаћања** (1 – готовински; 2 – безготовински; 3 – обрачунски; 9 – прекњижавање).

МИШЉЕЊА НАДЛЕЖНИХ ОРГАНА У ВЕЗИ СА ПРИМЕНОМ ПРОПИСА

ПОРЕЗИ НА ИМОВИНУ

1. Ако уговор о купопродаји није у претежном делу извршен, закључењем уговора којим се раскида тај уговорни однос не настаје обавеза по основу пореза на пренос апсолутних права

Размотрили смо ваше писмо у вези пореског третмана уговора којим је раскинут уговор о размени земљишта за стан, односно о исплати уговорене суме новца ако се стан продавцу земљишта не пренесе у уговореном року.

С тим у вези, сматрамо следеће:

Према одредби члана 23 став 1. тачка 1) Закона о порезима на имовину („Службени гласник РС“, бр. 26/01, . . . и 92/23 – у даљем тексту: Закон), порез на пренос апсолутних права плаћа се код преноса уз накнаду права својине на непокретности.

Према одредби члана 24а тачка 1) Закона, од опорезивања порезом на пренос апсолутних права изузима се пренос, односно стицање апсолутног права из чл. 23. и 24. Закона на који се плаћа порез на додату вредност, у складу са законом којим се уређује порез на додату вредност.

Пореска обавеза настаје даном закључења уговора о преносу апсолутних права, односно о преносу права трајног коришћења паркинг места из члана 23. став 1. тачка б) Закона, односно о давању грађевинског, односно водног земљишта у закуп из члана 23. став 2. Закона, осим у случајевима из ст. 2. до 9. овог члана (члан 29. став 1. Закона).

Кад је предмет уговора из става 1. овог члана непокретност као будућа ствар, пореска обавеза настаје ранијим од следећих дана: даном уписа стеченог права у одговарајућем катастру или примопредајом, односно ступањем у посед непокретности (члан 29. став 2. Закона).

Порез на пренос апсолутних права утврђује се решењем пореског органа надлежног за пријем пореских пријава у складу са чланом 36. овог закона – за пренос из члана 23. став 1. тач. 1), 2), 4), 5) и б) и става 2. тог члана и чл. 24. и 40а овог закона, осим за пренос из тачке 1) овог става (члан 40. став 2. тачка 2) Закона).

Према одредби члана 131. Закона о облигационим односима („Службени лист СФРЈ“, бр. 29/78, . . . и 44/99), уговор се не може раскинути због неиспуњења незнатног дела обавезе.

Према томе, пренос права својине на земљишту уз накнаду коју чини право својине на стану или уговором опредељена сума новца, који по основу уговора названог уговором о купопродаји врши физичко лице које није обвезник пореза на додату вредност, предмет је опорезивања порезом на пренос апсолутних права. У том случају, пореска обавеза по основу преноса права својине на земљишту настаје даном закључења уговора. По настанку пореске обавезе надлежни порески орган је дужан да решењем утврди пореску обавезу по основу пореза на пренос апсолутних права.

Кад су права и обавезе уговорних страна по основу уговора о купопродаји непокретности у претежном делу испуњене, раскид тог уговора са пореског становишта представља закључење новог правног посла којим се врши пренос права својине на непокретности у коме су уговорне стране промениле своје улоге: продавац је постао стицалац а купац - преносилац права својине, при чему је и тај пренос предмет опорезивања порезом на пренос апсолутних права.

Ако уговор о купопродаји није у претежном делу извршен, закључењем уговора којим се раскида тај уговорни однос не настаје обавеза по основу пореза на пренос апсолутних права.

Напомињемо да је, према одредби члана 54. став 1. Закона о пореском поступку и пореској админи-

АКТУЕЛНИ ПОДАЦИ

1. ПРОСЕЧНА МЕСЕЧНА ЗАРАДА ПО ЗАПОСЛЕНОМ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

МЕСЕЦ 2024. године	Број „Службеног гласника РС“	Бруто зарада		Нето зарада	
		износ	ланчани индекс	износ	ланчани индекс
Јануар (Укупно)	25/24	132.372,00	101,5	95.836,00	100,8
Фебруар (Укупно)	37/24	129.934,00	98,2	94.125,00	98,2
Март (Укупно)	48/24	133.373,00	102,6	96.913,00	103,0
Април (Укупно)	56/24	133.356,00	100,0	96.614,00	99,7
Мај (Укупно)	63/24	138.332,00	103,7	100.170,00	103,7
Јун (Укупно)	73/24	132.290,00	95,6	95.804,00	95,6
Јул (Укупно)	78/24	135.195,00	102,2	97.835,00	102,1

2. МИНИМАЛНА ЗАРАДА

Запослени има право на минималну зараду за стандардни учинак и време проведено на раду. Основица за обрачун социјалних доприноса је бруто минимална зарада. Уколико је бруто минимална зарада виша од најниже основице, допринос се обрачунава на БМЗ, а уколико је БМЗ нижа, основица за обрачун доприноса је најнижа основица. Минимална зарада за период јануар–децембар 2024. године („Службени гласник РС“, бр. 79/23) утврђена је у нето износу од 271 динар по радном часу и примењује се од 1.01.2024. године.

За исплате које се врше од 1. јануара до 31. децембра 2024. године, минимална зарада износи:

Ред. бр.	Месец 2024.	Број сати у месецу	Нето мин. зарада	Бруто мин. зарада
1	Јун	160	43.360,00	58.288,16
2	Фебруар, Март, Септембар и Новембар	168	45.528,00	61.380,88
3	Април, Август и Децембар	176	47.696,00	64.473,61
4	Јануар, Мај, Јул и Октобар	184	49.864,00	67.566,34

Минимална зарада увећава се за износ регреса за годишњи одмор, топлог obroка, као и за износ увећане зараде за минули рад, за рад у дане празника (државних и верских), за рад ноћу и за прековремени рад.

3. НАЈНИЖА МЕСЕЧНА ОСНОВИЦА ЗА ОБРАЧУН СОЦИЈАЛНИХ ДОПРИНОСА

Најнижа месечна основица за обрачун доприноса за обавезно социјално осигурање износи **40.143** динара ($114.694 \times 35\%$), а примењује се од 1. јануара 2024. године. Најнижа месечна основица примењује се до краја 2024. године, а објављена је у „Службеном гласнику РС“, бр. 115/23.

4. НАЈВИША ОСНОВИЦА ЗА ПЛАЋАЊЕ ДОПРИНОСА ЗА СОЦИЈАЛНО ОСИГУРАЊЕ

Највиша основица за плаћање доприноса за социјално осигурање износи **573.470** динара (114.694×5), а примењује се од 1. јануара до 31. децембра 2024. године. Највиша месечна основица доприноса објављена је у „Службеном гласнику РС“, бр. 115/23.

5. НАЈВИША ГОДИШЊА ОСНОВИЦА ДОПРИНОСА ЗА 2024. ГОДИНУ

Највиша годишња основица доприноса за обавезно социјално осигурање за 2024. годину из члана 43. Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање, утврђена је у износу од **6.881.640** динара и објављена је у „Службеном гласнику РС“, бр. 115/23.

СНИМЦИ СЕМИНАРА И КУРСЕВА ДОСТУПНИ СУ НА НАШЕМ ВЕБ САЈТУ



Обавештавамо Вас да путем наше интернет странице <https://www.privsav.rs/> у одељку **Е-продавница/Снимци семинара и курсева** можете купити право на гледање снимака актуелних семинара и курсева у организацији Привредног саветника.

Куповином права на гледање снимка семинара или курса стичете овлашћење да одабрани семинар/курс гледате у периоду од 7 узастопних дана.

Период од 7 дана започиње тренутком одобравања регистрације на Zoom платформи путем које се снимци емитују.

По извршеној регистрацији, наша служба претплате ће извршити верификацију Ваших података и проследити Вам упутство за плаћање. Преглед доступних семинара и курсева дат је у табели у наставку.

Ред. бр.	Назив семинара / курса	Цена за претплатнике*	Цена за непретплатнике*
1	Курс – Практична обука за електронско евидентирање обрачуна ПДВ и претходног пореза (18 часова)	30.000	30.000
2	Измене и допуне Правилника о електронском фактурисању и Правилника о ПДВ	9.000	15.000
3	Годишњи финансијски извештај и обрачун пореза на добит за 2023. годину	Бесплатно**	15.000
4	Припреме за састављање годишњег финансијског извештаја и обрачун пореза на добит за 2023. годину	Бесплатно**	15.000
5	Испуњавање нових обавеза у вези са електронским архивирањем од 1. јануара 2024. године	9.000	15.000
6	Накнада за заштиту и унапређивање животне средине – Подношење пријаве за 2024. годину	Бесплатно**	15.000
7	Утврђивање пореза на имовину за 2024. годину	9.000	15.000
8	Порез на добит по одбитку и ПДВ аспекти опорезивања нерезидентних правних лица	9.000	15.000
9	Рачуноводствено евидентирање основних средстава – некретнина, постројења, опреме и инвестиционих некретнина	9.000	15.000
10	Примена МСФИ 9, МСФИ 15 и МСФИ 16 приликом састављања финансијских извештаја	9.600	18.000
11	Контрола девизног пословања резидената и нерезидената	9.000	15.000
12	Трансферне цене	9.000	15.000
13	Курс – Практична обука за обрачун зарада, накнада зарада и осталих личних примања (40 часова)	48.000	48.000
14	Курс – Рачуноводство привредних друштава и предузетника (84 часа)	27.500	27.500
15	Курс – Рачуноводство привредних друштава и предузетника са књигама (84 часа)	40.000	40.000

* цене су исказане са урачунатим ПДВ

** снимци семинара који су бесплатни за претплатнике налазе се у претплатничком делу сајта www.privsav.rs у секцији „За преузимање“

MARKETINO

FISKALNA KASA ZA MALE BIZNISE

Pojednostavljuje posao računovođi
i olakšava život preduzetniku!

Idealna za sve delatnosti:

- saloni
- ordinacije
- auto-uslužne delatnosti
- radnje i terenske usluge
- tezge i cvečare
- ostali mali biznisi

Kad vaši klijenti koriste Marketino, rešeni ste nepotrebnog posla, brige i stresa.

- ✓ Lakša administracija, tačnost podataka i minimalna mogućnost greške
- ✓ Svi izveštaji vam stižu mejlom sledećeg radnog dana
- ✓ Besplatna ažuriranja sa zakonskim promenama
- ✓ Izveštaji po poreskim grupama, vrstama plaćanja, kasirima, pravnim licima i artiklima
- ✓ Automatsko vođenje KPO knjige

Preporučite Marketino svojim klijentima i kontaktirajte nas za program saradnje.



MARKETINO
Drugar koji pomaže

www.marketino.rs
info@marketino.rs
Tel. 011 425 0267

